

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

108. An pueri statim post usum rationis teneantur censuris, & pœnis? Et
difficultas est de censuris latis à iure? Et an puer impubes occidens
aliquam incurrat, & contrahet irregularitatem? Et an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Et quid est dicendum, si quilibet sigillatim excommunicetur, etiam si omnes ejus Collegij excommunicentur?
Ex part. 5. tr. 9. Ref. 38.

§. 1. **A**D hoc dubium, quod in praxi sæpius potest accideret, sic respondet Hurtado, de excomm. diff. 2. n. 7. Quamvis communitas excommunicari non possit ab homine ob crimen committit in aliquo vno negotio, potest tamen excommunicari excommunicatione juri annexa, & quamvis non possit communitas excommunicari ab homine, possunt tamen excommunicari plures communitatis ex iis qui assisterunt ei negotio etiam ut membra communitatis ob idem commune crimen in aliquo vno negotio, dum non excommunicentur omnes illi, qui in eo negotio assistentes, & representantes communitatem, illud crimen commiserunt, quia omnes isti non possunt ut communitatis membra excommunicari ab homine, quamvis aliqui communitatis non assisterint ei negotio, possunt tamen omnes ut membra communitatis excommunicari ab homine ob diversa crimina, alij ob vnum, & alij ob aliud, & etiam omnes ut particulares persone etiam ob idem commune crimen ab illis, ut à particularibus personis commissum, quia in dicto cap. tantum est sermo de excommunicatione ab homine lata contra communitatem ut talem ob peccatum commune ab ea commissum, quia non præsumitur omnes communitatis, qui assisterint alicui negotio, delinquere eodem communi crimine. Ita Hurtado, & ideo Vasquez, notat Turrian. de cens. lib. 2. diff. 23. dub. 2. doctrinam prædictam, scilicet non posse Collegium, seu communitatem excommunicari, intelligendam esse, quando vnica sententia excommunicatur Collegium, hoc enim est, quod prohibetur in cap. Romana, de sent. excomm. in 6. Si verò quilibet sigillatim excommunicetur, erit valida excommunicatio, etiam si omnes ejus Collegij excommunicentur, quia hoc non est prohibitum. Ergo, si cætera adsint, valida erit sententia. Vide etiam Coninch de Sacram. disp. 13. dub. 6. n. 48.

RESOL. CVIII.

Sap. prima diff. huius tituli in duabus ref. seq. & in tr. 1. tr. 3. ref. 50. §. ult. in pr. & in Ref. 83. §. ult. & in tom. 2. ref. 5. §. Ex quibus, ad medium.

An pueri statim post usum rationis teneantur censuris, & penis?

Et difficultas est de censuris latis à jure.

Et an puer impubes occidens aliquem incurrat, & contrahat irregularitatem?

Et an pueri, si in ea ætate ante usum rationis decedant, possint sepeliri in loco interdicto? Ex part. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 88.

§. 1. **D**E censuris ab homine latis, quod pueri non adstringuntur quovisque ad pubertatem deveniant ex cap. 1. & c. referente, de delict. puer. tradunt Vasquez, in 3. par. tom. 4. q. 50. art. 2. dub. 4. n. 3. Corduba, in summa, q. 60. dist. 5. Sanchez, in summa, tom. 1. lib. 1. c. 12. n. 7. Sancius in selectis, disp. 26. n. 18. & alij penes ipsos.

2. Sed difficultas est de censuris latis à jure, & affirmativam sententiam ex cap. super eo, pueris cap. quamvis, de sent. excomm. tradunt Vgolinus, de cens. c. 17. §. 3. n. 5. Suarez, in 3. part. tom. 5. disp. 5. sect. 1. n. 19. Azorius, tom. 1. l. 7. c. 41. q. 10. Henriquez, lib. 8. c. 42. n. 8. Sanchez, in summa, loc. cit. n. 8. Sancius, n. 18. & alij.

3. Verum Castrus Palaus, in opere morali, tom. 1. tr. 3. disp. 1. punct. 24. §. 2. n. 9. absolute probat, solum sententiam excommunicationis ipso jure latam ob percussionem Clerici, propter ejus gravitatem contrahi à pueris doli capacibus ante pubertatem, quia in su-

pra dictis textibus ita habetur. Aliæ autem censuræ, & excommunicationes ab homine late, etiam generaliter non comprehendunt pueros ante pubertatem, & sequenda est communis decisio in cap. 1. de delict. puer. quia odia sunt restringenda. Ita Castrus.

4. Ex quibus inferitur cum Avila de cens. part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 13. & aliis contra Layman, in Theol. mor. lib. 1. tr. 4. c. 10. n. 6. Sanchez, in summa, tom. 1. lib. 1. c. 12. n. 8. & alios puerum impubem occidentem non contrahere irregularitatem, vide Henriquez, lib. 1. 3. de cens. irregular. c. 3. n. 4. in glossa litera Z.

5. Notandum est tamen hic obiter, quod licet pueri ante usum rationis adstricti non sint legibus, & censuris Ecclesiæ, ut probatum est, at si in ea ætate decedant sepeliri non possunt in loco interdicto, quia hæc prohibitio non tam ipsos, quam sepelientes respicit. Ita Salas de legibus disp. 14. sect. 13. num. 116. Suarez, de cens. disp. 5. sect. 1. num. 2. Henriquez, & Sanchez, ubi supra.

RESOL. CIX.

An impuberes incurrant excommunicationem latam, & ab Episcopo contra non observantes præceptum annuæ confessionis vel communionis in Paschæ? Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 207.

§. 1. **A**ffirmative respondet Hurtado, de Sacram. disp. 7. de pœnit. diff. 6. vbi sic ait: Impuberes non implentes præceptum annuæ confessionis incurant excommunicationem majorem, quæ in aliquibus diocesis ipso facto imponitur. Ita ille, quod etiam docuit de censuris in communi, diff. 7. vbi probat, pueros impuberes ratione videntes posse valide ligari censuris ab homine.

2. Sed his non obstantibus contrariam sententiam docet Corduba, in summa, q. 6. & Petrus de Ochagavia, de Sacram. tract. 2. de Euchar. q. 7. quibus adde novissime Gulielmum Mercetum, de Sacram. in 3. part. D. Th. q. 6. art. 5. n. 7. vbi loquendo de pœnis, quæ possunt incurri ex violatione præcepti annuæ confessionis, allerit per constitutionem Synodorum particularium posse incurri excommunicationem ipso facto, sed subdit non extendi ad pueros, etiam si peccent contra divinum, & humanum præceptum, quia, ut dicitur in cap. de delictis puerorum, in pueris relinqui solet inultum, quod in aliis progressionibus ætatis humanæ leges ducunt severius puniendum. Sic Mercet, unde puto hanc sententiam, ut alibi dictum est, probabilem esse, quam, præter Doctores citatos, docet etiam Homobonus de Bonis, in consili. casuum conscientie, vol. 2. part. 5. respons. 126. vbi citat Sotum Comitolum, & alios vide etiam Vgolinum, de cens. capite 17. §. 3. numer. 5.

RESOL. CX.

An pueri ante annos pubertatis incidant in excommunicationem latam tam à jure, quam ab homine?

Et an ex vi monitoy teneantur impuberes revelare? Ex part. 5. tr. 9. Ref. 46.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Hurtado, de Sacram. cens. in comm. diff. 7. n. 30. vbi sic ait: Pueri impuberes ratione videntes possunt simpliciter ligari quacunque censura à jure ut constat ex cap. 1. & c. ult. de sent. excomm. quia ex vna parte possunt peccare ad mortalem, & ex altera nullo jure censura com-